GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA: BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḐI.

unŭ anŭ 12 fior., pe şése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România şi străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ XLVIII.

SĔ PRENUMERĂ:
la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 254. *Vinerĭ, 15 (27) Noemvre.* **1885.**

Braşovŭ, 14 Noemvre 1885.

Importanţa rĕsboiului celui micŭ din peninsula balcanică pentru relaţiile dintre Austro-Ungaria şi Rusia a fostŭ de minune caracterisată îndată la isbucnirea lui de unŭ ḑiarŭ vienesŭ cu următórele cuvinte: „Austro-Ungaria are celŭ mai mare interesŭ ca Serbia sĕ iésă învingĕtóre din rĕsboiulŭ de faţă, pe când Rusia trebue se dorésca a vedé pe Bulgarĭ triumfândŭ.“

Ei bine, deocamdată norocululŭ armelorŭ a favorisatŭ numai interesulŭ Rusiei. Bulgarilorŭ le-a succesŭ, după o luptă eroică şi desperată, a face pe Sêrbĭ sĕ se retragă din Bulgaria de sudŭ înapoi pe pămêntŭ sêrbescŭ. Odată constatatŭ acésta este fórte naturalŭ, ca lumea, curiósă cum este, sĕ întrebe, că óre ce atitudine observă Austro-Ungaria în faţa desastrelorŭ armatei sêrbescĭ?

Lunĭ, tótă ḑiua, s'a bătutŭ telegrafulŭ între Viena şi Gödöllő, unde se aflá Măiestatea Sa şi în diminéţa următóre monarchulŭ a şi sositŭ în Viena spre a lua parte la unŭ mare consiliu de ministri. Se crede, că în acestŭ sfatŭ s'au discutatŭ tóte eventualităţile, ce s'arŭ puté ivi în urma situaţiunei strîmtorate a regelui Milanŭ.

Una şi credemŭ pentru momentŭ cea mai gravă dintre aceste eventualităţĭ este fără îndoélă turburarea şi schimbarea ce-o póte produce nenorocita campaniă a lui Milanŭ în interiorulŭ Sêrbiei. Deja se anunţă că în Belgradŭ iritaţiunea poporaţiunei e nespusŭ de mare şi nu e nimicŭ mai uşorŭ, decâtŭ ca radicalii şi malcontenţii sêrbĭ sĕ isbutéscă a rĕsturna guvernulŭ de faţă sêrbescŭ şi póte dimpreună cu elŭ şi tronulŭ multŭ ameninţatŭ alŭ regelui Milanŭ.

Nu mai trebue sĕ spunemŭ, că întêmplându-se aşa ceva Rusia ar avé causă fundată a se bucurá îndoitŭ de multŭ, căcĭ o schimbare a regimului în Sêrbia ar însemna în momentele de faţă nicĭ mai multŭ nicĭ mai puţinŭ decâtŭ înfingerea influinţei rusescĭ asupra celei austriace în Sêrbia.

Numai unorŭ temerĭ de felulŭ acesta putemŭ ascrie şi atitudinea oficioşilorŭ din Viena şi Pesta, carĭ cerŭ acum intervenţiunea diplomatică, pentru a se încheia pacea. Astăḑĭ încă ei sperézá că se vorŭ puté dobêndi pentru Sêrbĭ condiţiunĭ mai favorabile, ce va fi mâne nu se scie, căcĭ óstea sêrbéscă a fostŭ cumplitŭ bătută, afară de divizia Lesjanin, şi anevoie se va mai puté reculege spre a repara desastrele suferite.

Intr'aceea nemulţumirea în Sêrbia va cresce şi o catastrofă în Belgradŭ va fi aprópe neevitabilă, décă prinţulŭ Alexandru, care a declaratŭ că nu se va odihni până ce nu se va aflá cu óstea lui pe pămêntŭ sêrbescŭ, îşĭ va puté realisá voinţa.

In consciinţa isbêndei sale principele Alexandru a rĕspunsŭ în adevĕrŭ cu multă mândriă guvernului turcescŭ, că nu va primi unŭ armistiţiu până ce Bulgaria nu va fi părăsită de trupele sêrbescĭ şi că numai atuncĭ va consimţi la încheiarea păcii décă se va aflá pe teritoriulŭ inimicŭ.

Periculul ca Sêrbii sĕ ajungă intr'o situaţiune şi mai critică este dér iminentŭ şi de aceea se urgitéză dela Belgradŭ şi din Viena intervenţiunea diplomatică a puterilorŭ.

Intr'aceea se mai nasce şi altă dificultate prin aceea că prinţulŭ Bulgariei a luatŭ posiţiune şi faţă cu hotărîrea conferenţei din Constantinopolŭ de-a trimite unŭ comisarŭ turcescŭ în Rumelia orientală. Prinţulŭ cere ca acésta misiune sĕ se amâne până la încheiarea păcii cu Sêrbia, pentru că, asigură elŭ, nu póte sta bunŭ, că ordinea în Rumelia orientală nu va fi turburată, décă vorŭ veni acolo comisarii pe cândŭ încă se continuă luptele cu Sêrbii.

Acésta, precum şi imputarea ce-o face prinţulŭ Alesandru Porţii, că nu şi-a împlinitŭ datoria de-a impedecá invasiunea Sêrbilorŭ, ca suzerană ce este, indică destulŭ de clarŭ altă eventualitate ameninţătóre, ca Bulgaria victoriósă se rupă legăturile cu Turcia şi sĕ se declare independentă.

In aceste împrejurărĭ programa de-a se susţiné echilibrulŭ în peninsulă şi d'a se evita o revoluţiune în Sêrbia, devine ilusoriă şi ajunge a fi ameninţată şi posiţiunea Austro-Ungariei în Bosnia şi Herţegovina. De aceea consiliele de ministri ce se ţinŭ acum în Viena au o importanţă mare şi justifică încordarea, cu care lumea aştéptă sĕ védă ce atitudine va lua monarchia nóstră.

Rĕsboiulŭ dintre Sêrbĭ şi Bulgarĭ.

Posiţiunea Sêrbilorŭ e fórte critică. După o telegrama din Sofia, numai la Vidinŭ mai suntŭ trupe sêrbescĭ pe teritoriulŭ bulgarŭ, şi ce privesce unirea trupelorŭ sêrbescĭ nu ne vine a crede, că ea s'a esecutatŭ pe teritoriu bulgarŭ, după cum spune o telegramă din Belgradŭ, ci e probabilŭ că s'a făcutŭ pe teritoriu sêrbescŭ. Celŭ multŭ în sĕptĕmâna viitóre, vorŭ trebui Sêrbii sĕ ia ofensiva, sĕ intre din nou pe teritoriu bulgarŭ, dacă nu voiescŭ ca rĕsboiulŭ sĕ se transfere pe teritoriulŭ sêrbescŭ, căcĭ prinţulŭ Alexandru a declaratŭ că numai pe teritoriulŭ inimicului va încheia pace.

Lăsămŭ sĕ urmeze scirile despre mişcările trupelorŭ şi luptele întêmplate până la 24 Noemvre.

Belgradŭ, 23 Noemvre. Cu ḑiua de aḑĭ, situaţiunea pe câmpulŭ de rĕsboiu este cu totulŭ schimbată. Sêrbii au părăsitŭ tóte posiţiunile ce le-au avutŭ până acum. Defileulŭ Dragomanŭ, Bresnik, Pernik şi Izvorŭ se aflá érăşĭ în mânile Bulgarilorŭ şi Sêrbii se retragŭ cu încetulŭ spre graniţă. Abia unirea îndeplinită a tuturorŭ celorŭ patru divisiunĭ ce au statŭ împrejurulŭ Slivniţei pare că a datŭ o icónă clară despre desastrulŭ dela Slivniţa. Actuala aşeḑare a trupelorŭ sêrbescĭ nu e cunoscută, dér acestea se apropiă de graniţă şi până la sosirea chemărei a doua se vorŭ mărgini la defensivă. După sosirea chemărei a doua şi a generalului Lesjanin se va încerca încă o lovire principală, ca sĕ repareḑe perderea.

Sofia, 23 Noemvre. Aci se condamnă unanimŭ vandalismulŭ Sêrbilorŭ. *Bulgarii* strigă, că *'şĭ vorŭ rĕsbuna cumplitŭ* asupra lorŭ. Perderea armatei bulgare dela începutulŭ rĕsboiului e cam de 2000 de ómenĭ, între carĭ 200 morţĭ. Cei mai mulţĭ suntŭ uşorŭ rănitĭ; greu rănitĭ suntŭ 350. De trei ḑile cutrieră persóne sanitare câmpulŭ de rĕsboiu ca sĕ înmormênteze morţii, între carĭ cei mai mulţĭ suntŭ Sêrbĭ. La anteposturĭ s'au primitŭ peste 500 de Sêrbĭ, carĭ voiau sĕ se predee şi carĭ de trei ḑile erau fără nutrimentŭ. Aceştia se aducŭ la Sofia. Armata bulgară s'a întăritŭ în modŭ considerabilŭ de trei ḑile.

Belgradŭ, 24 Nov. Sêrbii suntŭ în completă retragere cătră graniţă. *Cuartierulŭ generalŭ* se ḑice, că e încă totŭ în *Pirotŭ*. Se vorbesce că generalulŭ *Milutinŭ Iovanovicĭ* s'arŭ fi împuşcatŭ. Amĕnunte despre posiţiunea Sêrbilorŭ lipsescŭ. Patru batalióne din a doua chemare de aci plécă aḑĭ pe câmpulŭ de rĕsboiu. Cavaleria vr'o 500 de ómenĭ, plécă mâne şi artileria Joi. Aci încă totŭ se speră că norocululŭ rĕsboiului se va întórce.

Pirotŭ, 24 Noemvre. Afară de câteva ciocnirĭ de puţină însemnătate la 21. 22 şi 23 c. Bulgarii nu îndrăsniră a întreprinde nimicŭ în contra posiţiunilorŭ sêrbescĭ, aşa că amêndoi contrarii stau în aşteptare faţă 'n faţă. Din partea Sêrbilorŭ se pregătesce în modŭ intensivŭ continuarea operaţiunilorŭ.

Filipopolŭ, 24 Noemvre. La scirea că trupele victorióse bulgare se aflá la Ţaribrodŭ şi aprópe de Zajciarŭ (oraşŭ sêrbescŭ), oraşulŭ s'a iluminatŭ. Inrolările de recruţĭ continuă chiarŭ şi nóptea, ridicându-se tinerii din paturĭ. Circulă faima despre *o ocupaţiune a Rumeliei de cătră Rusia.*

Bucurescĭ, 24 Noemvre. După scirile din Calafatŭ, Sêrbii îşĭ concentréză atacululŭ asupra satului Capitanovice, unde s'a începutŭ o viuă luptă de infanteriă. Canonada a mai slăbitŭ în direcţiunea Vitbolului. Negura impedecă o observare mai acurată.

Bucurescĭ, 24 Noemvre. Pe tótă linia dréptă dinaintea Vidinului s'a începutŭ aḑĭ din nou canonada. In direcţiunea Smârdanului, spre nordostŭ de Vidinŭ a mai slăbitŭ canonada, dér a mai crescutŭ în direcţiune spre rîulŭ Vitbolŭ.

Calafatŭ, 24 Noemvre. Vidinulŭ arde în mai multe puncte; bombardarea continuă cu multă violenţă; în acelaşĭ timpŭ s'a începutŭ o luptă între trupele sêrbeşti carĭ atacă cetatea şi trupele bulgare carĭ o apără. De câtva timpŭ se audŭ necontenitŭ împuşcăturĭ. Sêrbii parŭ otărîţĭ a lua cu orĭce preţŭ Vidinulŭ. Ei ilŭ bombardéză şi de pe unŭ ostrovŭ situatŭ pe Dunăre. Se ḑice că unŭ corpŭ bulgărescŭ trebue sĕ soséscă mâne séu poimâne celŭ multŭ în ajutorulŭ trupelorŭ din cetate.

Belgradŭ, 24 Noemvre. *Operaţiunea concentrării* trupelorŭ sêrbescĭ *este îndeplinită*; Sêrbii dispunŭ în apropiere de Trn de 40,000 ómenĭ; Lunĭ trupele din a doua chemare, în numĕrŭ de 32,000, au primitŭ arme şi au începutŭ a fi îndreptate spre frontieră. Corpulŭ lui Leşjaninŭ, din care unŭ detaşamentŭ operéză la Vidinŭ, este aşteptatŭ la aripa stângă sêrbéscă mâne séu poimâne celŭ multŭ. Atuncĭ va reîncepe mişcarea ofensivă a Sêrbilorŭ.

Sofia, 24 Noemvre. In momentulŭ de faţă *Bulgaria este* cu totulŭ *deşertată* de inamicŭ, afară de regiunea Vidinului, unde luptele şi bombardarea continuă.

Studenţilorŭ bulgarĭ dela universitatea din Odessa, carĭ intră ca voluntarĭ în armata bulgară, li s'a permisŭ sĕ-şĭ dea esamenulŭ în Augustŭ 1886; de asemenea coloniştĭ bulgarĭ din Rusia plécă în armata bulgară.

In Belgradŭ domnesce mare nelinişte. Se esprimă părerea de rĕu, că nu s'a rechiămatŭ din Petersburgŭ colonelulŭ *Horvatovicĭ*, care e bravŭ şi iubitŭ în armată.

»Crucea roşiă“ ungurécă a adresatŭ unŭ apelŭ, rugândŭ publiculŭ sĕ ajute cu banĭ séu alte darurĭ, ce se vorŭ trimite în Belgradŭ şi Sofia pentru rănitĭ.

Voluntarĭ ruşĭ au începutŭ de câteva ḑile sĕ trécă érăşĭ în Bulgaria.

Belgradŭ, 24 Noemvre. — Despre *desastrele dela Slivniţa* împărtăşiră rănitii ce au sositŭ aicĭ următórele: Milutinovicĭ a fostŭ surprinsŭ de Bulgarĭ nóptea în tabĕră; Sêrbii spăriaţĭ au luat'o la fugă şi au suferitŭ marĭ pierderĭ. Divizia Miskovicĭ înaintândŭ spre a da ajutorŭ lui Milutinovicĭ a fostŭ condusă din nebăgare de sémă în apropierea unui retranşamentŭ (şanţŭ), îndĕrătulŭ căruia se aflau trupe bulgare, carĭ deschiseră unŭ focŭ vehementŭ asupra ei; retrăgêndu-se divizia se lovi de unŭ batalionŭ sêrbescŭ alŭ diviziei Dunărei, pe care, credêndŭ că sŭ trupe bulgare, l'au atacatŭ cu viuĕ focurĭ. Detaşamentele trimise de divizia Dunărei spre apĕrarea acestui batalionŭ au fostŭ încunjurate de Bulgarĭ şi se aflau între focurile diviziei sêrbescĭ a Drinei şi între acele ale inimicului. Regimentulŭ sêrbescŭ Pozasevaţŭ şi regimentulŭ dela Belgradŭ, Alexandru, au fostŭ decimate în înţelesulŭ adevĕratŭ alŭ cuvêntului. Unŭ alŭ doilea detaşamentŭ alŭ diviziei Drinei înaintá orbişŭ şi cădŭ în cursa Bulgarilorŭ, carĭ l'au *nimicitŭ*. O asemenea sórte avŭ şi escadronulŭ sêrbescŭ. Generalulŭ Milutinovicĭ şi colonelulŭ Miscovicĭ s'au luptatŭ în şirurile dintêiu, dér n'au putută delătura catastrofa. Trupele sêrbescĭ fugiră în mare disordine, lăsândŭ îndĕrĕtulŭ lorŭ o mare mulţime de morţĭ, rănitĭ şi prinşĭ. La Slivniţa sĕ fi cădutŭ 38 oficerĭ sêrbĭ, 15 au fostŭ prinşĭ.

Resboiulŭ și atitudinea puterilorŭ.

Scirile privitóre la o mijlocire a Porții între cele două părți beligerante câștigă în consistență. Mijlocirea, dice o telegramă din Berlin, nu se póte ocoli, deórece vasalitatea Bulgariei nu permite a se încheia directŭ pacea cu Serbia.

»Politische Korrespondenz« e informatŭ din Paris, că până acum Pórta n'a făcutŭ pe lângă puterĭ niciĭ unŭ pasŭ diplomaticŭ, care ar avea de scopŭ încheiarea unui armistițiu ca precursorŭ alŭ încheiării păcii între Serbia și Bulgaria. Dér rĕspunsulŭ Sultanului la declarațiunea de supunere a prințului Alexandru pune în cea maĭ d'aprópe perspectivă o inițiativă a Porții în acéstă direcțiune, eșĭ cu privire la puterĭ nu e îndoiélă, că unŭ astfelŭ de pasŭ alŭ Turciei va fi aprobatŭ și sprijinitŭ de ele. In cercurile francese pune pe repedea încetare a ostilitățilorŭ sêrbo-bulgare cu atâtŭ mai mare valóre, cu câtŭ scirile din Atena suntŭ totŭ mai neliniștitóre. Cei din Petersburg încă suntŭ pentru unŭ pasŭ alŭ Porții cu scopŭ d'a înceta ostilitățile.

»Neue freie Presse“ află din Londra, că în cercurile diplomatice se crede că în curêndŭ vorŭ înceta ostilitățile, deórece Serbia numai insistă ca sĕ încheiă pace numai după luarea Sofiei. White stăruesce pe lângă Pórtă, ca acésta sĕ provóce categoricŭ pe Serbia d'a înceta ostilitățile.

Foile din Londra suntŭ informate din Constantinopolŭ cu data de 21 Noemvre, că Pórta a provocatŭ pe Serbia se evacueze câtŭ mai neîntârdiatŭ Bulgaria.

Cele mai multe diare ruse suntŭ satisfăcute și pline de bucuriă pentru victoria Bulgarilorŭ.

„Novoje Vremja« arată contrastulŭ între amesteculŭ personalŭ alŭ prințului Bulgariei și între atitudinea regelui Serbiei, despre a cărui persónă nu se aude nimicŭ. Diarulŭ e de părere, că Serbia nu numai trebue sĕ evacueze teritoriulŭ bulgarŭ, ocupatŭ în modŭ violentŭ, ci trebue sĕ pérdă orĭce pretențiune la acela. Recunoscêndu-se pretențiunile Sêrbiei asupra unei părți a teritoriului bulgarŭ, atuncĭ trebue sĕ se permită și unirea Bulgariei cu Rumelia ostică.

„Moskovskija Vjedomosti« se esprimă, că alianța celorŭ trei împĕrațĭ n'a fostŭ în stare sĕ împedece vĕrsarea de sânge între Bulgaria și Serbia, și dice, că acésta nu e unŭ prețŭ potrivitŭ pentru faptulŭ, că Rusia șĭ-a exilatŭ timpŭ de câțĭ-va anĭ libertatea sa de acțiune. Rusia a stăruitŭ pentru restabilirea *statului quo ante*. Vĕdêndu-se că de compensațiunĭ nu póte fi vorba, regele Serbiei a năvălitŭ tâlhăresce în Bulgaria, gerându-se chiarŭ de restauratorulŭ drepturilorŭ Sultanului. Cu ce dreptŭ a făcutŭ acésta Serbia? Cu ce sĕ rĕsplătéscă Turcia pentru acésta Serbiei? — întrébă fóia lui Katkov, adăogêndŭ, că *Turcia nu póte ceda Serbiei nicĭ o palmă de pămêntŭ bulgarŭ fără învoirea puterilorŭ semnatare dela Berlinŭ. Incălcarea granițelorŭ țării bulgare arŭ însemna pentru Rusia totŭ atâta, câtŭ încălcarea propriei sale țĕrĭ.* Demnitatea de statŭ și onórea națională obligă pe Rusia a se întrepune pentru neîncălcarea teritoriului bulgarŭ eluptatŭ de Rusia. Nu sentimentalitate séu ilusiunĭ ideale, ci cele mai vitale interese ale Rusiei au pretinsŭ, ca fațǎ cu asemenea cestiunĭ sĕ dovedéscă o firmitate de nesguduitŭ. Articululŭ încheiă: Amiciția e de doritŭ, décă avantagiulŭ împreunatŭ cu acésta este de amêndouĕ părțile și are înțelegerea puterilorŭ în scopulŭ susținerii păcii, și e bună, décă ea se baséză pe îndatoririĭ reciproce. *Do ut des!*

»Novoje Vremja« previne pe diplomații rușĭ, ca ei, în zelulŭ lorŭ d'a arunca asupra *Angliei* totŭ blamulŭ cestiuneĭ balcanice, sĕ nu pérdă din vedere pe *Austria*..

»Lui N. fr. Presse« i se telegrafiază dela *Belgradŭ* cu data 24 Noemvre: »Serbia pare a urgita *intervenirea diplomatică*. E vorba sĕ se întrunéscă representanții puterilorŭ și sĕ-șĭ dea părerea asupra situațiunei Serbiei în forma unei declarărĭ de intervenire. Este însĕ îndoiosŭ că se vorŭ puté întruni trimișii puterilorŭ, deórece Rusia și Anglia se vorŭ opune. *Situațiunea* este fără îndoélă fórte seriósă, în urma desastrelorŭ armatei sêrbescĭ, și disposițiunea politică din țéră póte provoca nisce *incurcăturĭ marĭ*, cu carĭ trebue sĕ conteze diplomația încă de pe acuma. In cercurile politice se aștéptă cu încordare ca sĕ se védă ce atitudine va lua Austro-Ungaria. *Iritațiunea în Belgradŭ cresce pe fiecare óră.*

SCIRILE DILEI.

O telegramă din Viena către »Poster Lloyd“ spune, că Lunĭ, 23 Noemvre n., tótă diua a comunicatŭ telegrafulă între Viena și Gödöllö în privința celorŭ mai nouĕ evenimente dela teatrulŭ rĕsboiului sêrbo-bulgarŭ. Maiestatea Sa, în urma scirilorŭ ce le-a primitŭ, ’șĭ-a scurtatŭ șederea în Gödöllö și Marțĭ diminéța s'a întorsŭ în Viena. In cursulŭ dilei s'au ținutŭ consiliurĭ fórte seriose, în care s'au cumpĕnitŭ tóte acele evenimente ce s'arŭ puté ivi în urma înaintării Bulgarilorŭ și strîmtoratei situațiunĭ a regelui Milanŭ. Se póte dice de acum, că nicĭ una din aceste eventualitățĭ nu ar găsi monarchia nóstră nedecisă séu nepregătită.«

—0—

Aflămŭ abia acum din Blașiu, că în 3 (15) Noemvre a. c. s'a întrunitŭ acolo sinodulŭ episcopescŭ alŭ Metropoliei unite, în afacerea restabilireĭ ordului călugărescŭ alŭ Basilițilorŭ. Au fostŭ de fațǎ, afară de Metropolitulŭ Vancea, episcopulŭ Oradei Pavelŭ, alŭ Lugoșului Mihalyi, și din diecesa Gherlei doi canonicĭ.

—0—

La cererea reuniunei ardelene de maghiarisare, protopresbiterulŭ ev. reformatŭ *Bartha* și viceșpanulŭ comitatului Hunedóra au datŭ câte unŭ certificatŭ despre „originea maghiară« a celorŭ 13 (numĕrulŭ Judei) locuitorĭ din *Bârcea mică*, carĭ au trecutŭ la religiunea reformată. — Ca mâne vomŭ audi, că printr'unŭ asemenea certificatŭ s'a doveditŭ »originea maghiară“ a ministrului Trefort.

—0—

Inspectorulŭ scolarŭ Rheti a cutrieratŭ în sĕptĕmânile trecute comitatulŭ Hunedórei, a chematŭ în anumite centre pe învĕțătorii de limbă »streină« și i-a esaminatŭ din limba maghiară. — Cine óre va fi streinŭ învĕțătorii orĭ inspectorulŭ Rheti? De sigurŭ că d Rheti va scăpa téferŭ cu unŭ certificatŭ de origine.

—0—

Ni se scrie din *Alba-Iulia* dela 17 Noemvre n.: »La judecătoria comunală se alese ca jude comunalŭ *Gazda* Ianos. Acesta a păgubitŭ, în serviciulŭ sĕu, atâtŭ pe partide câtŭ și erariulŭ, făcêndŭ *gheșeftŭ* cu banii partidelorŭ și cu timbre. După mai multe arĕtărĭ s'a rênduitŭ în contra lui cercetare criminală, s'au ascultatŭ vr'o 600 de ómenĭ, parte ca păgubițĭ parte ca martorĭ. După ce judecătoresce s'a constatatŭ crima, s'a datŭ ordinŭ de urmărire, dér »cinstitulŭ« jude umblă prin totŭ Ardélulŭ ca agentŭ sub numele *Iohann Reicher* și nicăerĭ nu-lŭ găsescŭ, pentru că totŭ acolo îlŭ caută unde sciu sigurŭ că nu e. Totŭ așa s'a întêmplatŭ cu subpretorulŭ *Dergan* Iozsef dela perceptoratulŭ orășenescŭ din Alba-Iulia; acesta a defraudatŭ din casa alodială peste 2200 fl. și a fugitŭ de nicĭ pomenire nu sĕ aude de elŭ. Așa se întêmplă cu „patrioții,« după cum vrea sĕ ne facă și pe noi »Kulturegyletulŭ.«

—0—

Ni se scrie de lângă Someșŭ, că în curêndŭ Betleanulŭ va fi legatŭ de lumea cea mare prin cale ferată. Intrebarea e însĕ, că óre despăgubitu-s'au ómenii pentru dauna făcută în agrii și sĕmênăturile lorŭ?

—0—

Camera de comerțŭ și industriă din Brașovŭ a fostŭ încunosciințată de consulatulŭ austro-ungarŭ din Bucurescĭ, că firma d'acolo ***Thiel și Weiss***, proprietarĭ de tipografiă, s'au declaratŭ falițĭ de tribunalulŭ comercialŭ, în 17 Noemvre n. c.

—0—

In 22 Noemvre n. s'a datŭ în Bradŭ o *Representațiune teatrală* în sala gimnasiului. După representațiune a urmatŭ danțŭ în »Otelulŭ mare«. Venitulŭ e destinatŭ spre înființarea unui »fondŭ pentru elevii bolnavi« dela institutulŭ gimnasialŭ din Bradŭ. Programa representațiunei: 1. „Barba lui Stefanŭ celŭ mare« comediă de Baronzi. Persónele: Bemol, Dl. V. Boneu. Joimartinŭ prof., dl. I. Germanŭ. Agerina soțiă, d-na Rimbașŭ. Stelica fiică, d-ra Feier. Cumpănelŭ, d-lŭ Albu. Ionatŭ, d-lŭ Rimbașŭ. Filiașŭ, d-lŭ Impĕratŭ. Umbra, d-na Rimbașŭ. Servitorĭ *,*,* 2. „Mortulŭ și Danțulŭ« comediă de V. Urechiă. Persónele: C. E. Damianŭ, Dl. Anghelŭ. Iorgușorŭ nepotulŭ, d-lŭ Boneu. Iulcea amanta, d-na German. Frundăreanŭ, dl. Albu. Deciu, dl. Germanŭ. Burețescu dl. Rimbașŭ. Burăh telalulŭ, dl. Rimbașŭ. Barbu lăutaru *,*,*. Dănțuitorĭ. Dănțuitóre. Lăutarĭ. Ofertele mărinimóse se vorŭ chita publice.

—0—

Unŭ *concertŭ filarmonicŭ* se va da în sĕptĕmâna viitóre, Vinerĭ în 4 Decemvre n., de către orchestra orășenéscă împreunată cu diletanțĭ, sub conducerea maestrului de capelă d. Anton *Brandner*.

—0—

»România« scrie: „Statua învĕțătorului *Lazărŭ* este aședată pe soclulŭ ei, la stânga statuei lui Mihaiu Vitézulŭ, în grădina din fața Academiei, unde astădĭ învĕțăturile se predau în limba țĕrei, după cum a vrutŭ Lazărŭ, care a scosŭ din greșélă pe cei ce credeau, că în românesce nu se puté învĕța filosofia, matematicele, etc. Desvĕlirea statuei se va face la 5 Decemvre, în diua de Sfântulŭ Sava, în diua serbărei scólei pe care a întemeiat'o elŭ, și care sĕrbătóre anulŭ acesta va fi îndoită măréță.«

—0—

Citimŭ în »Vocea Covurluiului:« »Aflămŭ, că afară de regimentele din divisiunea *Dobrogei*, carĭ suntŭ deja în obsarvare la frontiera bulgară, au mai plecatŭ 7 baterii de artileriă din corpulŭ III de armată. Trupele suntŭ sub comanda d-lui generalŭ *Dunca*.“

—0—

Societatea »Crucea roșiă« din *România* a adresatŭ unŭ apelŭ pentru a i se trimite ajutóre, fiă în natură fiă în banĭ, pentru răniții sêrbĭ și bulgarĭ. »Crucea Roșiă Română“ a și pornitŭ deja ajutóre atâtŭ la Sofia câtŭ și la Belgradŭ, carĭ constau în personalŭ medicalŭ, medicamente, rufăriă, pansamente și totŭ necesariulŭ pentru bolnavĭ și rănițĭ.

—0—

Diarele streine, între care »Standard« și „Journal des Débats,« publică următórea telegramă din Petersburgŭ: „Nisce telegrame primite aci spunŭ, că *România*

FOILETONŬ.

La Hongrie Politique et Sociale.

(Urmare și fine.)

In acestŭ capitulŭ, două curente se batŭ în capete sub péna d-lui de Gubernatis: unulŭ care nasce puternicŭ din evidența faptelorŭ, altulŭ pe care scriitorulŭ îlŭ provócă dela elŭ, deóre-ce hotărîrea lui de a presinta pe Ungurĭ asttelŭ cum spuserămŭ mai susŭ e nestrămutată; apare în și printre liniile paginelorŭ séle în totŭ momentulŭ. E curiósă silința ce-șĭ dă d. de Gubernatis a face ca al doilea curentŭ sĕ predomine și sĕ năbușéscă pe celŭ dintêiu! Pentru unŭ cetitorŭ care cunósce Ungaria și competițiunile profunde, eterne (până când va dura actuala stare de lucrurĭ), iresistibile ale naționalitățilorŭ dintr'ênsa numai și numai din Ungaria d-nei Edmond Adam (»La Patrie Hongroise“) și care voiesce s'o mai cunóscă și din Ungaria d-lui de Gubernatis, silința acestuia d'a face sĕ tacă, sĕ dispară primulŭ curentŭ, acela alŭ evidenței faptelorŭ, în fața celui d'alŭ doilea, acela alŭ potrivelelorŭ dorite, alŭ preferințelorŭ manifeste, e încoronată cu celŭ mai desăvîrșitŭ succesŭ.

D. de Gubernatis face pe cetitorulŭ sĕu sĕ crédă, că cestiunea naționalităților și însemnătatea ei în Ungaria suntŭ totŭ atâtŭ de marĭ ca cestiunea și însemnătatea napolitanismului, și toscanismului, și lombardismului în Italia — *rivalités de clocher*, certe și animosităț districtuale.

Și deóre-ce am avutŭ, șĭ-ar dice d. de Gubernatis, precauțiunea, de altmintrelĭ fórte deșteptă, a presinta sub culorile cele mai italiane, séu mai propriu: cele mai venețiane, poporulŭ maghiarŭ, lăsândŭ în umbră tóte celelalte naționalitățĭ, e fórte dreptŭ ca cetitorulŭ sĕ găséscă nimerită, logică și mai multŭ decâtŭ justă cestiunea sinceră, așĭ dice chiarŭ naivă, ce ne cade din péna și care e cea următóre: în ce și cum Maghiarulŭ póte fi elŭ opresorulŭ acestorŭ naționalitățĭ (pag. 17)?

Așa e, va dice cetitorulŭ, care, după cum diseiu, cunósce Ungaria din *La Patrie Hongroise* a d nei Edmond Adam și din *La Hongrie Politique et Sociale* a d-lui de Gubernatis; se înțelege, cum póte Ungurulŭ sĕ fiă opresorŭ?!

Croatulŭ, Slovenulŭ, Slovaculŭ, Sasulŭ și Săcuiulŭ nu posedŭ însușirile cele multe și cele mândre ale Ungurului; Românulŭ séu cum dice. nu sciu de ce, d. de Gubernatis, Daco-Românulŭ zace în cea mai desĕvêrșită ignoranță; nu e poporŭ care sĕ fiă îndestratŭ în Ungaria cu mai multe aptitudinĭ spre o strălucită civilisațiune decâtŭ poporulŭ ungurŭ, așa dér poporulŭ ungurŭ merită ântêietatea, egemonia, pasulŭ înainte.

Astfelŭ se scrie istoria în Ungaria și despre Ungaria!

De altmintrelĭ, în totŭ și 'n tóte, d. de Gubernatis se silesce a face din Ungurĭ, în presinte și 'n viitorŭ, poporulŭ civilisatŭ și civilisatorŭ prin escelință.

Și pentru acésta, deórece se recunósce în Europa occidentală de cei mai mulțĭ scriitorĭ, că elementulŭ celticŭ într'unŭ poporŭ e unŭ elementŭ de civilisațiune, scriitorulŭ italianŭ, séu mai bine panegeristulŭ Ungurilorŭ găsesce acestŭ elementŭ, descopere celtismulŭ și 'n Ungurĭ. De vreme ce suntŭ celtisațĭ, ne lasă a înțelege d. de Gubernatis, de vreme ce Ungurii esundă de sânge celticŭ în vine, cum vrețĭ ca ei sĕ nu mérgă în fruntea popórelorŭ, carĭ vorŭ alcătui viitórea confederațiune orientală?

De altmintrelĭ, *celtismulŭ maghiarŭ* mai servă d-lui de Gubernatis a proba și lămuri unŭ lucru a cărui probare și lămurire nu i-e cerută de nimenĭ și nicĭ nu ajută întru nimicŭ problema grozavă a naționalitățilorŭ din Ungaria. Acestŭ lucru e *iubirea franco-italo-maghiară*; ea e basată pe celtismŭ Câte și trei aceste popóre, Francesii, Italianii și Ungurii au în ei însușirĭ celtice; de aceea, îndată ce unŭ fiu alŭ Franciei întêlnesce pe unŭ locuitorŭ alŭ pusztei maghiare, pe unulŭ din acei purtătorĭ de largĭ pantalonĭ de pândă albă pe carĭ îi admirau gazetarii francesĭ astă véră, îndată Francesulŭ țintesce ochii, simte celtismulŭ că'lŭ înflacără și se aruncă în brațele nădrăgarului. Năsdrăvanŭ celtismŭ!

Mărturisimŭ că e fórte pitorescă esplicațiunea iubirei franco-italo-maghiare, întemeiată pe unŭ celtismŭ atâtŭ de nostimŭ, dér câtŭ de facilĭ amŭ fi, trebue sĕ recunóscemŭ că sciința e departe de a se mulțămi cu astfelŭ de esplicațiunĭ.

Pe urmă, unŭ altŭ lucru fórte curiosŭ apare în primele 3 séu 4 capitule ale operei scriitorului italianŭ. D. de Gubernatis crede că orĭce afirmă despre Ungurĭ are sĕ fiă combătutŭ; d-sa vede în fața'i, când scrie, pe adversarii viitorĭ, și de aceia, înainte de a deschide a-

concentréză trupe la graniţa Basarabiei.« La acestea observă »România:‘ »Scirea acésta este de o gravitate excepţională. Şi findcă nu suntemŭ puşĭ în posiţiune a o verifica, credemŭ că ar fi datoria guvernului sě facă lumină printr'unŭ comunicatŭ.“

—0—

„Naţiunei« i se scrie din Gălaţĭ, că au sositŭ în acelŭ oraşŭ două baterii de artileriă din Brăila cu destinaţiune pentru Dobrogea. Tótă artileria din Tulcea a plecatŭ la fruntariile Dobrogei.

—0—

»România Liberă« spune, că Joi diminéţa, în sěptěmâna trecută, au plecatŭ din *Focşani* pentru *Dobrogea* două baterii complete din regimentulŭ VII de artileriă sub comanda maiorului Mavrocordatŭ.

—0—

In *Petersburgŭ* se vorbesce, că comandanţii districtelorŭ militare *Chievŭ*, *Charcovŭ şi Odessa* au fostŭ avisaţĭ sě-şĭ ţină trupele gata d'a fi mobilisate la celŭ dintêiu momentŭ.

—0—

— „De ce nu vě prefaceţĭ în Dumneḑeŭ,« ḑise în ḑilele acestea unŭ preotŭ reformatŭ cătră unŭ preotŭ românŭ, într'o vică dispută despre Eucharistiă, »dacă credeţĭ că de câte ori serviţĭ liturghia, mâncaţĭ trupulŭ şi beţĭ sângele lui Dumneḑeu?« — »Dar d-vóstră, carĭ de sigurŭ în tóte ḑilele mâncaţĭ carne de vită, pentru ce nu vě prefaceţĭ în . . . . . vite?« ĭi replică preotulŭ românŭ. — Autenticŭ.

Betleanŭ, Noemvre 1885.

(Unŭ faptŭ bunŭ în esecutare. Reuniunea filială a învěţătorilorŭ din raionulŭ Betleanului. O bibliotecă în Betleanŭ. Unŭ prânḑŭ.)

Domnule Redactorŭ! Nu fără interesŭ observâmŭ, că de unŭ timpŭ încóce publiculŭ vecinŭ şĭ-a îndreptatŭ tóte privirile asupra nóstră. S'a datŭ espresiune unorŭ dorinţe nobile şi anume: de a se forma din comunitatea nóstră unŭ centru românescŭ, de a se funda o bibliotecă etc., dér nu scimŭ cu ce intentiunĭ au mai aruncatŭ şi schintei de focŭ asupra nóstră.

Este prea scumpŭ şi preţiosŭ pentru noi spaţiul acestui ḑiarŭ şi nu convine nicĭ cu firea nóstră a ne încăera cu cineva în polemii obositóre pentru publicŭ. Credinţa nóstră este, că noi conformŭ debilelorŭ nóstre puterĭ sě muncimŭ, căcĭ celŭ mai bărbătescŭ rěspunsŭ ce se póte da orĭ şi cui suntŭ faptele. A ne judeca noi pe noi nu suntemŭ competenţĭ, acéstă taiă în sfera de dreptŭ a publicului, care scie, că unde vorbescŭ faptele, frasele suntŭ suflate de vêntŭ.

Permiteţi-ne, d-le Redactorŭ, sě Vě împărtăşimŭ ceva din mijloculŭ nostru. Sciutŭ este, cumcă scóla română confesională din Betleanŭ ajunsese în o astfelŭ de situaţiune, încâtŭ depindea numai dela unŭ firŭ de pěrŭ de a fi închisă de ograḑĭ străine, ce întemplându-se s'ar fi stinsŭ şi lumina vieţii scólei amintite. Însě prin stăruinţa şi zelulŭ parochului localŭ, a d-lui *Gregoriu Puşcariu*, care a luatŭ lucrulŭ a mâna, ca conducětorŭ, putemŭ spera că acestŭ periculŭ este radicalminte delăturatŭ. Astăḑĭ bunulŭ nostru părinte sufletescŭ este în těrgŭ cu proprietarii ograḑii din ostulŭ scólei şi prin acésta se deschide drumulŭ în curtea ei, care în casulŭ contrarŭ era absolutŭ închisŭ. Cerulŭ sě-i ajute d-lui Puşcariu a duce în îndeplinire şi a esecuta acestŭ faptŭ. Din alte privinţe nu ne tememŭ scóla, pănă mai trăiesce învěţătorulŭ *S. Moldovanŭ*, despre care nu potŭ retăcé, că la o ocasiune bine venită, în faţa mai multorŭ ómenĭ aleşĭ din poporŭ a ţinutŭ unŭ cuvêntŭ importantŭ despre îmbrăţişarea meseriilorŭ din partea poporului românŭ. In localităţile scólei la 11 a. c. n. şi-a ţinutŭ adunarea sa primă de constituire reuniunea filială a învěţătorilorŭ românĭ din raionulŭ Betleanului sub conducerea şi presidiulŭ energicului protopopŭ alŭ Betleanului Michailŭ Făgăraşanu, care deschise adunarea prin o vorbire ocasională adequată.

Toţĭ cei ce se interesézā de cultura românéscă au fostŭ de faţă la acéstă adunare. Intre aceştia potŭ aminti cu plăcere pe d. parochŭ localŭ Gregoriu Puşcariu; teologulŭ abs. centr. Ioane H. Boteanu; Onighi, preotulŭ Malinului, apoi preotulŭ din Beudiu, carĭ toţĭ s'au făcutŭ membrii ajutătorĭ ai reuniunei pe lângă taxa anuală de 1 fl. v. a. Constituindu-se reuniunea pe lângă presidiu, se alege unŭ secretarŭ în persóna d-lui învěţătorŭ localŭ S. Moldovanŭ. S'au luatŭ disposiţiunile necesare, ca învěţătorii sě 'şĭ procure cărţile de lipsă pentru prelegerĭ şi câte o fóiă scolastică. — Teologulŭ abs. centr. I. H. Boteanu, care a fostŭ secundatŭ apoi de preotulŭ S. Popanŭ cu argumente, recomêndă fóia: „Scóla practică« a d-lui Petri din Năsěudŭ. De cetitŭ a fostŭ acceptatŭ unŭ abecedarŭ érăşĭ alŭ d-lui Petri. S'a desemnatŭ o temă de propunere: »desvoltarea sunetului „s‘« şi o disertaţiune: »Cum póte învěţătorulŭ sě 'şĭ facă propunerea sa religiósă«—pentru adunarea viitóre. Tema de propunere în înţelesulŭ regulamentului are sě-o ţină învěţătorulŭ în staţiunea căruia va fi adunarea, ér cu disertaţiunea s'a însărcinatŭ d. N. Drăganŭ învěţătorŭ. Loculŭ viitórei adunări s'a hotărîtŭ Cociulŭ şi anume pe Dumineca Tomei a anului 1886.

Venindŭ între altele pe tapetŭ şi cestiunea bibliotecelorŭ s'a hotărîtŭ a se funda în Betleanŭ o bibliotecă tractuală, afiliindu-se la Betleanŭ şi tractulŭ Ciceu-Cristurului. Acéstă bibliotecă va servi ca isvorŭ de lumină tuturorŭ ómenilorŭ doritorĭ de lectură.

Inchiḑêndu-se şedinţa după formulele îndatinate învěţătorii au fostŭ tractaţĭ la o masă frumósă, servită de d-na învěţătóre, Florica Moldovanŭ n. Dinganu. Toastele se înţelege n'au lipsitŭ. Primiţĭ, d-le Redactorŭ s. c. l.

Hortensiu.

STIPENDII PENTRU MESERIAŞI

Din fundaţiunea Andronicŭ se vorŭ da pe anulŭ 1886 următórele stipendii şi ajutóre:

a) 44 stipendii şi ajutóre de câte 30 fl. pentru tinerĭ, carĭ au intenţiunea de a se aplica ca noviţĭ la meseriă şi industriă, apoi pentru învěţăcei aplicaţĭ deja la meseriă şi industrie, şi în fine pentru învěţăcei, carĭ au devenitŭ sodalĭ (calfe) în decursulŭ anului 1885; b) 12 ajutóre şi anume: cincĭ câte de 100 fl., cincĭ câte de 150 fl., şi două câte de 200 fl. pentru sodalĭ (calfe), carĭ suntŭ în condiţiunile recerute de a se face măestri; c) unŭ stipendiu de 50 fl. anualŭ pentru unŭ têněrŭ care intenţionéză a se deveni architectŭ practicŭ; d) unŭ stipendiu de 300 fl. anualŭ pentru unŭ têněrŭ, care cercetéză o scólă edilă superióră în patriă, séu în străinătate.

Toţĭ, carĭ voescŭ a concurge la aceste stipendii şi ajutóre, trebue sě dovedéscă: a) prin atestatulŭ de botezŭ, că suntŭ Românĭ gr. or. din Transilvania; b) prin atestatulŭ oficiului comunalŭ (primăriei), starea averei proprie şi a părinţilorŭ; c) prin atestatulŭ oficiului parochialŭ, la care aparţine concurentulŭ séu familia concurentului, décă trăescŭ părinţii, câţĭ copii minorenĭ suntŭ şi câţĭ din aceştia umblă la scólă?

In specialŭ tinerii, carĭ a intenţiunea a se aplica ca noviţĭ la meserii şi concurgŭ la unŭ stipendiu câte de 30 fl., afară de recerinţele generale indicate mai susŭ, trebue sě mai întrunéscă următórele condiţiunĭ: 1. Sě nu fiă mai tinerĭ decâtŭ de 12 anĭ. 2 Sě fi cercetatŭ cu succesŭ bunŭ scóla elementară, ceea-ce este a se dovedi prin atestate scolastice. 3. Sě fi încheiatŭ contractŭ cu măestrulŭ conformŭ §-lui 61 alŭ legii industriale (art. leg. XVII: 1884), ceea-ce se va dovedi prin aşternerea contractului originalŭ, séu în copiă legalisată.

Invěţăceii aplicaţĭ deja la meseriă séu industriă carĭ concurgŭ la unŭ stipendiu de câte 30 fl. afară de recerinţele generale, trebue sě mai întrunéscă următórele condiţiunĭ: 1. Sě fiă angajaţĭ la vr'unŭ măestru cu contractŭ, care se se alăture la cerere. 2. Sě aibă purtare bună dovedită cu atestatŭ dela măestrii, la carĭ au fostŭ şi suntŭ în învěţătură.

Sodalii, carĭ concurgŭ la vr'unŭ ajutorŭ de 30 fl., afară de recerinţele generale, trebue sě întrunéscă următórele condiţiunĭ: 1. Sě fi terminatŭ periodulŭ de învěţătură în decursulŭ anului 1885, ceea-ce se va dovedi prin atestatulŭ autorităţii industriale conformŭ § 67 din art. de lege XVII: 1884. 2. Se arěte unŭ sporŭ şi o purtare bună prin atestatulŭ măestrului eventualŭ prin cartea de lucru (§ 99 din legea citată). 3. Sě arěte câte limbĭ sciu vorbi şi scrie (adeveritŭ prin măestrulŭ) şi dacă aparţinŭ, ca membrii la vre-o reuniune de sodalĭ (adeveritŭ prin presidentulŭ reuniunii).

Sodalii, carĭ concurgŭ la vr'unŭ ajutorŭ câte de 100 fl., 150 şi 200 fl., pentru a se face măestri, au sě întrunéscă afară de recerinţele generale încă următórele condiţiunĭ: 1, Sě fiă prověḑuţĭ cu certificatulŭ de măestri. 2. Sě fi lucratŭ celŭ puţinŭ 6 anĭ ca sodalĭ, ceea-ce se va dovedi prin atestatele măestrilorŭ. In cerere sě arěte anume: unde voiesce a se aşeḑa ca măestru şi ce felŭ de mijlóce bănescĭ mai are pentru a'şĭ începe meseria pe socotéla lorŭ, asemenea sě producă şi alte documente recomêndătóre, precum d. e. că suntŭ membrii ai vre-unei reuniunĭ de sodalĭ (certificatŭ dela presidentulŭ reuniunii).

Tinerii, carĭ concurgŭ la stipendiulŭ de 50 fl., pentru a deveni architecţĭ practicĭ, au sě întrunéscă afară de recerinţele generale încă următórele condiţiunĭ: 1. Că au absolvatŭ cu succesŭ bunŭ 4 clase din scólele reale séu gimnasiale (atestate scolastice); 2. Că suntŭ primiţĭ ca învěţăcei la un architectŭ practicŭ (contractulŭ cu architectulŭ).

Tinerii carĭ concurgŭ la stipendiulŭ de 300 fl., pentru a cerceta o scólă edilă superióră, au sě întrunéscă afară de recerinţele generale încă următórele condiţiunĭ: 1. Că au absolvatŭ cu succesŭ bunŭ celŭ puţinŭ 4 clase din scólele reale séu gimnasiale (atestate scolastice). 2. Că au făcutŭ pracsa recerută la unŭ architectŭ practicŭ (adeverinţă dela architectŭ). In cerere sě se arěte anume scóla, care se intenţionéză a se cerceta.

Dela toţĭ concurenţii de orice categoriă se recere, ca cererile sě fiă scrise şi subscrise cu mâna lorŭ proprià şi adresate consistorului archidiecesanŭ gr. or. din Sibiiu unde se sosécă celŭ multŭ pănă la 1 *Decemvre* st. v. a. a. Cererile sosite după acestŭ terminŭ şi cele ce nu vorŭ fi instruate precum se recere mai susŭ, nu se vorŭ lua în considerare.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. alŭ »Gaz. Trans.«)

MADRIDŬ, 26 Noemvre. — **Alfonso XII, regele Spaniei, a muritŭ** erĭ în urma suferinţelorŭ de **ftisiă, accelerată prin disenteriă***). Tóte trupele au fostŭ consemnate în casarme. Ministrii s'au dusŭ la Pardo, numai ministru-preşedinte Canovas a rěmasŭ în Madridŭ, ca sě întêmpine orice eventualitate.

—

(ALFONSO XII. Francisc de Assisi, regele Spaniei, s'a născutŭ în 28 Noemvre 1857. Elŭ fù unicululŭ fiu alŭ reginei Isabela II. căsătorită cu infantulŭ de atuncĭ (după aceea rege titularŭ) Francisc de Assisi. Alfonso, care ca succesorŭ presumtivŭ la tronŭ purta titlulŭ de „Prinţŭ alŭ Autriei; după căderea dinastiei bourbone pricinuită prin revoluţiunea din Septemvre 1868, părăsí cu părinţii sěi Spania şi pănă în véra anului 1874 îşĭ primí educaţiunea scienţifică în Academia Teresiană din Viena, ér după acésta se duse în şcóla militară din Sandhurst în Anglia. După abḑicerea regelui Amadeu şi după nesuccesulŭ guvernului republicanŭ, Alfonso fù proclamatŭ la 29 Decemvre 1874 rege alŭ Spaniei, venindŭ ca preşedinte alŭ noului ministerŭ Canovas del Castillo. In 1876, Alfonso luà comanda supremă a armatei contra Carlistilorŭ, p'alŭ cărorŭ restŭ ilŭ respinse peste graniţele francese. Alfonso a fostŭ căsătoritŭ ântêiu, 23 Ianuariu 1878, cu princesa Maria, (care muri după 5 lunĭ,) fica ducelui de Montpensier, a cărui soţiă este sora Isabelei. A doua óră, 29 Noemvre 1879, s'a căsătoritŭ cu archiducesa Maria Christina de Austria. La viéţa regelui Alfonso s'au comisŭ două atentate, dér fără succesŭ.) —

---

*) Telegrama de erĭ ne-a comunicatŭ, că regele Alfonso s'a bolnăvitŭ de difteriă; aḑĭ telegrama ne vorbesce de disenteriă. Avêndŭ în vedere, că amêndouě telegramele, cea de erĭ şi cea de aḑĭ, ne spunŭ, că membrii familiei şi ministrii au fugitŭ la Pardo, trebue sě deducemŭ, că regele a muritŭ de coleră, dér că acésta nu se telegrafiéză. Red.

Editorŭ: Iacobŭ Mureşianu.

Redactorŭ responsabilŭ: Dr. Aurel Mureşianu.

---

ceştia gura, le rěspunde, s'apucă la certă şi discuţiune cu dênşii; în locŭ de a face istoriă contimporană, d. de Gubernatis pare a face polemică contimporană.

Faptulŭ acesta, curiosŭ în sine, se esplică lesne. Autorulŭ a statŭ la Pesta şi a călětoritŭ prin Ungaria însoţitŭ de amicii sěi Ungurĭ, şi orĭ de câte orĭ aceştia i-au comunicatŭ ceva asupra posiţiunii politice a diferitelorŭ naţionalităţĭ din statulŭ lorŭ, n'au uitatŭ a'i spune, că suntŭ scriitorĭ carĭ profesă asupra acestorŭ cestiunĭ credinţe contrarie, dér carĭ se 'nşélă pentru că aşa si pe dincolo, şi érăşĭ aşa, şi érăşĭ pe dincolo.

Ungurii polemisau lămurindŭ d-lui de Gubernatis diferitele cestiunĭ politice şi sociale la ordinea ḑilei la Pesta şi aiurea; d. de Gubernatis, neauḑindu-i decâtŭ pe ei, nu putea decâtŭ sě polemiseze în cartea sa.

I au spusŭ Ungurii, că destăinuirile d-lui Hunfalvy privitóre la Românĭ în cartea sa *Die Rumaenen und ihre Ansprüche* vorŭ face sě roşéscă pe toţĭ învěţaţii românĭ (pag. 21); d. de Gubernatis se grăbesce a repeta, că destăinuirile d-lui de Hunfalvy, privitóre la Românĭ, vorŭ face sě roşéscă pe toţĭ învěţaţii românĭ.

Astfelŭ suntŭ tóte cestiunile tractate de scriitorulŭ din Florenţa. Are nestrămutata hotărîre de a găsi pe Ungurĭ ângerĭ şi e destulŭ de deşteptŭ a-i *angelifica*. Până acum Ungurii erau cavalerĭ, acum suntŭ ângerii civilisatorĭ. *Le parti pris* alŭ d-lui de Gubernatis e manifestŭ, vědĭtŭ cu desěvêrşire, căcĭ apare din tótă cartea d-sale, că a cunoscutŭ adevěrata stare a Ungariei actuale, dér n'a voitŭ s'o spună; că a věḑutŭ, a pipăitŭ în acele două lunĭ de şedere la Pesta tóte bucăţile din care se alcătuesce aḑĭ, mulţămită unui compromisŭ condamnatŭ, statulŭ maghiarŭ; că a věḑutŭ şi a pipăitŭ desagregaţiunea acestorŭ bucăţĭ lipite între ele d'o parte cu cocă guvernamentală şi de alta numai cu ura dintre popóre; a věḑutŭ acestea şi altele multe, carĭ l'ar fi sfătuitŭ sě nu facă din Ungurĭ poporulŭ ângerŭ-civilisătorŭ, poporulŭ asimilatorŭ, capŭ alŭ federaţiunei orientale celei viitóre, poporulŭ care, după cum ḑicea Lamartine de Francesĭ, duce cu sine victoria luminei, căcĭ are în inimă o mare, unŭ oceanŭ de iubire şi de generositate.

A věḑutŭ acestea, dér n'a voitŭ sě le spună, căcĭ ţine a fi gentilŭ cu amicii sěi din Pesta, a face serviciu causei maghiare.

Serviciulŭ e îndoiosŭ de totŭ; Românulŭ a spusŭ aci şi în alte colóne, că Europa e adêncŭ convinsă astăḑĭ de unŭ adevěrŭ, pe care mulţĭ din scriitorii amicĭ ai Ungurilorŭ ilŭ întărescŭ pe fiecare ḑi cu serviciele lorŭ, şi acestŭ adevěrŭ glăsuesce astfelŭ: e rară scrierea, în care afacerile statului maghiarŭ sě fiă espuse astfelŭ cum suntŭ în realitate.

La *Hongrie Politique et Sociale* a d-lui de Gubernatis, în partea sa politică, ca şi socială, nu face decâtŭ a da şi mai multă dreptate adevěrului de mai susŭ.

Repetŭ însě şi ţinŭ a recunósce încă odată, că pitorésculŭ, fantasia, anecdota, parte din amĕnuntele istorice — şi în specià relaţiunile Italiei cu Ungaria în evulŭ mediu şi în timpurile moderne, — suntŭ din cele mai interesante. Cartea d-lui de Gubernatis trebue citită.

Cursulŭ la bursa de Viena

din 25 Noembre st. n. 1885.

Rentă de aurŭ 4%	98.00
Rentă de hârtiă 5%	90 00
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	148 40
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	97.20
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	124 —
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	109. –
Bonurĭ rurale ungare	102.50
Bonurĭ cu cl. de sortare	102 50
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	102 50
Bonurĭ cu cl. de sortare	102 50
Bonurĭ rurale transilvane	102.50
Bonurĭ croato-slavone	102.—
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	97.80
Imprumutulŭ cu premiu ung.	119 —
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	121.40
Renta de hârtiă austriacă	82 35
Renta de arg. austr.	82 70
Renta de aurŭ austr.	108 90
Losurile din 1860	139 70
Acţiunile băncei austro-ungare	874 —
Act. băncei de creditŭ ung.	288.50
Act. băncei de creditŭ austr.	285 00
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5 97
Napoleon-d'orĭ	10.00
Mărcĭ 100 împ. germ.	61.75
Londra 10 Livres sterlinge	125.65

Bursa de Bucurescĭ.

Cota oficială dela 13 Noemvre st. v. 1885.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%)	85	86
Renta rom. amort. (5%)	90	91
» convert. (6%)	82	83
Împr. oraş. Buc. (20 fr.)	29	31
Credit fonc. rural (7%)	99½	100
» „ „ (5%)	83	84
» » urban (7%)	94	96
» » » (6%)	88	89
» » » (5%)	79½	81
Banca naţională a României	1030	1040
Ac. de asig. Dacia-Rom.		
« » » Naţională		
Aurŭ	16.	1650
Bancnote austriace contra aurŭ	2.01	2.03

Nro. 2227/885. adm. 1—1.

Publicaţiune.

Pe basa concesiunei înaltului ministeriu reg. ung. pentru lucrări publice şi comunicaţiune, de dato 11 Decemvre 1882 sub Nro. 38823, se aduce la cunoscinţă publică, că cu 1-a Decemvre 1885 în opidulŭ montanŭ Abrudŭ sĕ va începe culegerea vamei de flósterŭ (pardosélă).

Abrudŭ, în 21 Noemvre 1885.

Magistratulŭ opidanŭ.

Numere singuratice à 5 cr. din „Gazeta Transilvaniei“ se potŭ cumpĕra în tutungeria lui I. GROSS.

Anunţămŭ acelorŭ onoraţĭ cetitorĭ, carĭ vorŭ binevoi a se abona la fóia nóstră de acĭ încolo, că avemŭ încă în reservă numerĭ dela începutulŭ anuluĭ 1885 prin urmare potŭ sĕ aibă colecţiunea completă.

ADMINISTRAŢIUNEA „GAZ. TRANS.“

Abonamente la Gazeta Transilvaniei

se potŭ face cu începerea dela 1 şi 15 ale fiecărei lunĭ, mai uşorŭ prin mandate postale.

Adresele ne rugămŭ a ni se trimite esactŭ arătându-se şi posta ultimă.

PREŢULŬ ABONAMENTULUI ESTE:

Pentru Austro-Ungaria:

pe trei lunĭ . . . . 3 fl. —
„ şése lunĭ . . . . 6 fl. —
„ unŭ anŭ . . . . 12 fl. —

Pentru România şi străinătate.

pe trei lunĭ . . . . 10 francĭ
„ şése lunĭ . . . . 20 „
„ unŭ anŭ . . . . 40 „

Administraţiunea „Gazetei Transilvaniei.“

Mersulŭ trenurilorŭ

pe linia **Predealŭ-Budapesta** şi pe linia **Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta** a calei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ de ersóne	Trenŭ accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Bucurescĭ	—	5 00	7.45	—
Predealŭ (	—	9 45	12.50	—
(	—	9.47	1.09	—
Timişŭ	—	10.11	1.40	—
Braşovŭ (	—	10.44	2.27	—
(	6.22	10.51	2.55	—
Feldióra	7.01	11.18	3.38	—
Apatia	7.33	11.36	4.17	—
Agostonfalva	8.01	11.51	4.47	—
Homorodŭ	8.45	12.23	5.42	—
Haşfaleu	10.10	1.19	7.37	—
Sighişóra (	10.29	1.30	8 01	—
(	10.39	1.37	8.21	—
Elisabetopole	11.19	2.05	9 05	—
Mediaşŭ	11.54	2.25	9 43	—
Copsa mică	12.12	2.36	10.02	—
Micăsasa	12.56	—	6.20	—
Blaşiu	1.30	3.13	6.59	—
Crăciunelŭ	1.45	—	7.15	—
Teiuşŭ	2.11	3.40	7.43	—
Aiudŭ	2.55	4.01	8.29	—
Vinţulŭ de susŭ	3.17	—	8.55	—
Uióra	3.24	—	9.04	—
Cucerdea	3.31	4.24	9 12	—
Ghirisŭ	4.09	4.49	10 23	—
Apahida	5.36	—	12.32	—
Cluşiu (	5.56	5.58	12.59	—
(	6.08	6.08	—	8.00
Nedeşdu	6.29	—	—	8.34
Ghirbĕu	6.45	—	—	8.59
Aghirişŭ	7.00	—	—	9.34
Stana	7.26	—	—	10.16
Huiedinŭ	7.48	7.14	—	11.04
Ciucia	8.28	7.43	—	12 17
Bucia	8.47	—	—	12.47
Bratca	9.06	—	—	1.21
Rév	9.26	8 22	—	2.05
Mező-Telegd	10 01	8.48	—	3.08
Fugyi-Vásárhely	10.20	—	—	3.39
Várad-Velinţe	10.30	—	—	3.55
Oradia-mare (	10.37	9.13	—	4.03
(	10.51	9.18	10.37	—
P. Ladány	12.37	10.31	12 5	—
Szolnok	2 58	12 07	4.45	8.22
Buda-pesta	6 00	2.10	10.05	10.30
Viena (	6.35	2.45	10.50	—
(	3.00	8 00	6.05	—

Nota: Orele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ omnibus	Trenŭ accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	—	7.15	—	—	—
Budapesta	6.47	1.45	3.15	6.20	8.00
Szolnok	10.37	3.44	7.29	9.11	11.40
P. Ladány	1.44	5.21	8.27	11.26	2.31
Oradea mare	5.33	6.41	—	1.28	—
Várad-Velencze	—	—	9.45	2.00	—
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.59	2 11	—
Mezö-Telegd	—	7.14	10.28	2.34	—
Rév	—	7.42	11.36	3.18	—
Bratca	—	—	12.10	3.41	—
Bucia	—	—	12.43	4.01	—
Ciucia	—	8.31	1.31	4.26	—
Huiedin	—	9.01	2.56	5.08	—
Stana	—	—	3.29	5.27	—
Aghiriş	—	—	4.0	5.50	—
Ghirbĕu	—	—	4.18	.6.02	—
Nedeşdu	—	—	4.35	6.24	—
Cluşiu (	—	10.01	5.05	6.43	—
(	12 05	10.16	—	7.03	—
Apahida	12.31	—	—	7.26	—
Ghiriş	2.16	11.24	—	8.51	—
Cucerdea (	3.12	11.43	—	9.31	—
(	3 32	11.45	—	9.43	—
Uióra	3.41	—	—	9.51	—
Vinţulŭ de susŭ	3.50	—	—	9.58	—
Aiudŭ	4.25	12.08	—	10.24	—
Teiuşŭ	4.50	12.22	—	10.44	—
Crăciunelŭ	5.41	—	—	11.28	—
Blaşŭ	6.02	12.57	—	11.44	—
Micăsasa	6.40	—	—	12.18	—
Copşa mică	7.00	1.27	—	12.36	—
Mediaşŭ	—	1.45	—	1.22	6.01
Elisabetopole	—	2.06	—	1.56	6.40
Sigişóra	—	2.31	—	2.34	7.20
Haşfaleu	—	2.50	—	3.02	8.01
Homorod	—	3.48	—	4.41	10.05
Agostonfalva	—	4.19	—	5.30	11.02
Apatia	—	4.34	—	6.03	11.37
Feldióra	—	4.53	—	6.35	12.14
Braşovŭ (	—	5.20	—	7.14	1.09
(	—	5 3[illegible]	—	—	1.50
Timişŭ	—	6.07	—	—	2.48
Predealŭ (	—	6.32	—	—	3.23
(	—	7.30	—	—	4.56
Bucurescĭ	—	11.35	—	—	9.40

Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Teiuşŭ	11.09	—	3.56
Alba-Iulia	11.46	—	4 27
Vinţulŭ de josŭ	12.20	—	4.53
Şibotŭ	12.52	—	5.19
Orăştia	1.19	—	5.41
Simeria (Piski)	1.48	—	6.08
Deva	2 35	—	6.39
Branicica	3.04	—	7.04
Ilia	3.36	—	7.29
Gurasada	3 50	—	7.41
Zam	4 25	—	8.12
Soborşin	5.09	—	8.49
Bĕrzova	5.56	—	9.29
Conopŭ	6.18	—	9.49
Radna-Lipova	6.57	6 14	10 23
Paulişŭ	7.12	6.30	10.37
Gyorok	7.27	6.47	10.52
Glogovaţŭ	7.56	7.17	11.18
Aradŭ	8 10	7.32	11.32
Szolnok (	2.39	12.00	4 53
(	3.16	12.14	5.10
Budapesta	7.10	2.10	8.16
Viena	—	8.00	6.05

Budapesta-Aradŭ-Teiuşŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ acceleratŭ	Trenŭ omnibus
Viena	11.00	7.15	—
Budapesta	8.05	1.45	8 00
Szolnok (	11.02	3.44	11.40
(	11.12	4.02	12 00
Aradŭ	3 37	7.53	5.25
Glogovaţŭ	4.13	—	6.19
Gyorok	4.38	—	6.46
Paulişŭ	4.51	—	7.00
Radna-Lipova	5.10	—	7.23
Conopŭ	5.38	—	7.51
Bêrzova	5.57	—	8.10
Soborşin	6.42	—	5.58
Zam	7.14	—	9.28
Gurasada	7.43	—	9.56
Ilia	8.01	—	10.17
Branicica	8.21	—	10.38
Deva	8.47	—	11.05
Simeria (Piski)	9.05	—	11.23
Orăştiă	10 10	—	12.24
Şibotŭ	10.43	—	12.53
Vinţulŭ de josŭ	11.04	—	1.22
Alba-Iulia	11.19	—	1.40
Teiuşŭ	12 05	—	2.24

Aradŭ-Timişóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne
Aradŭ	6.00	12.55	8.25
Aradulŭ nou	6.25	1.21	8.36
Németh-Ságh	6.50	1.46	8.54
Vinga	7.19	2 18	9.13
Orczifalva	7.38	2.36	9 25
Merczifalva	7.56	2.53	9 36
Timişóra	8.42	3.40	10.06

Simeria (Piski) Petroşenĭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Simeria	6 30	11.50	2.23
Streiu	7 05	12.27	3.00
Haţegŭ	7.53	1.19	3.49
Pui	8.46	2.10	4.40
Crivadia	9.33	2.57	5.28
Baniţa	10.11	3.35	6.07
Petroşenĭ	10.43	4.04	6.59

Timişóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timişóra	6.07	12.25	5 00
Merczifalva	6.40	1.16	5.50
Orczifalva	6.51	1.34	6.07
Vinga	7.08	2.04	6.32
Németh-Ságh	7.23	2.25	6.53
Aradulŭ nou	7.40	2.54	7.24
Aradŭ	7 50	3.10	7.40

Petroşenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de pers.
Petroşenĭ	6.49	9.33	5 28
Baniţa	7.27	10.14	6.08
Crivadia	8.06	10 54	6.4[illegible]
Pui	8.50	11.[illegible]7	7.35
Haţegŭ	9.31	12 17	8 02
Streiu	10.16	12.58	8.44
Simeria	10.53	1,35	9.15

Tipografia *ALEXI* Braşovŭ.